

Гринюк Юрій Михайлович

Біографія

Народився 1891 р. у с. Воскресінці на Станіславщині. На допиті в ГПУ він описав своє життя: "Мої батьки заробітчани, так звані "халупники". Увесь маєток моїх батьків складався з маленької старої хати, де була одна кімната з земляною долівкою і курною каглою, та півморгу орної землі. У цій кімнаті проживали 6 душ. Це були батько, мати, три сестри і я".

У 1912 р. Гринюк склав екстерном іспит за гімназію в Коломиї, тоді ж вступив на правничий факультет Львівського університету, а під час навчання приватно вчителював. Наприкінці 1914-го його призвали до австрійської армії.

За те, що писав і роздавав солдатам власні сатиричні вірші, спрямовані проти війни, влади та офіцерів, його у грудні ув'язнили. Зі свідчень в ГПУ: "Відбував я свою кару в м. Куфштейні, в Тиролі, в якомусь старому князівському замку. Режим був надто жорстокий. В камерах сиділи поодинокі. Два рази на тиждень кожний в'язень мусив пройти по пів години через так званий "анбінден" (підвішування попід руки на стовпі, не доторкаючись ногами до землі). Таке підвішування, брак повітря, руху тощо захитало мої легені і привело до розладу нервів".

У другій половині 1915 р. його визнали інвалідом і спрямували на лікування в Інсбрук, потім в оздоровчі табори Чехії та Угорщини.

У 1917 р. повернувся до Львова і продовжив навчання. У 1918-му переїхав до Коломиї, де в липні 1919-го видав збірку поезій "В кровавому танці". Писав також новели, які друкувалися в періодиці, зокрема в журналі "Добра новина". Тоді Гринюка заарештувала румунська служба безпеки, а коли Румунія передавала Південно-Східну Галичину Польщі, то передала і в'язнів. "Настали жахливі часи. По три рази денно заходили до бараків сержанти і били до безтями", – згадував поет. Під час перевезення бранців він тікає, але біля Бережан жандарми знову його ловлять. Наприкінці вересня 1919 р. він тікає вдруге і добирається до Кам'янця-Подільського, який на ту пору був столицею Директорії. Тут Гринюк вступив на службу до уряду УНР і отримав у Вінниці посаду начальника інформаційного бюро.

У січні місто зайняли большевики, і Гринюк переходить на бік червоних. "Прибувши до Вінниці, я вступив працювати в Губчека", – пише він у зізнаннях, детально повідомляючи, кого з працівників відділу передав у руки чекістів.

На Східному Поділлі організувався Галпартком, і він вступає до партії. Якийсь час працює в редакції газети "Червоний стрілець", потім служить при штабі Української червоної галицької армії, яка стояла фронтом проти польської армії. У другій половині квітня попадає в полон до поляків – і знову опиняється у в'язницях! Сидить у Бердичеві, потім у Рівному, звідки зумів утекти й добратись до Вінниці.

Тут Юрій Гринюк і залишився жити, працюючи в різних державних установах. Зокрема, займався українізацією, а наприкінці 20-х рр. працював викладачем

української мови.

Коли було створено літературну організацію "Західна Україна", Гринюк вступив до неї. У 1928 р. відновив збірку "В кривавому танку", яку зіпсувала цензура, і подав до видавництва, підготував рукописи збірок – "У світ заочі" та "Залізом співаю". Однак жодна друком не вийшла.

10.02.1933 р. його арештували. Слідство тривало до осені і закінчилось обвинувальним висновком: "Начиная с 28 по 32 год Гринюк непосредственно руководит Подольским филиалом УВО, практически участвуя в организации периферии и создании к. р. повстанческих ячеек, подготовке вооруженного выступления против Соввласти на территории Подолии". А оскільки арештований "в совершенных преступлениях сознался", то слідчий направляє справу на розгляд трійки "с ходатайством о применении к обвиняемому высшей меры социальной защиты – расстрелять".

Трійка вирішила Юрія Гринюка "заключити в исправтрудлагерь сроком на десять лет". Цією самою постановою визнано винними ще 22 "члени Подільської філії УВО", до яких застосовано різні терміни ув'язнення.

Гринюк відбував покарання в Кареллагу, де працював на лісобіржі. У 1937 р. знову був арештований і звинувачений у тому, що: "находясь в лагере, относился враждебно к мероприятиям партии и совправительства, восхвалял порядки в Галиции и Германии, занимался провокацией...".

Постановою трійки НКВС КаРСР від 20.11.1937 р. його засудили до розстрілу, присуд виконали у Сандармоху 26.11.1937 р.

*Джерело: Юрій Винничук. Невідоме Розстріляне
Відродження. Упорядник: Юрій Винничук. Харків: Фоліо. 2016. 768 с.
ISBN 978-966-03-7531-4*